

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11
:: :: II. emelet 213.) fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.
M. Kir. Halélettani és Szenny-
vztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: $\begin{cases} \text{Egész évre 12 pengő.} \\ \text{Fél évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{cases}$

Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr. EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST, V.,
:: :: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. :: ::

HALÁSZAT (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI

Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: A wienbachi bajor tógazdasági kísérleti állomás kísérletei az 1931. évben. Dr. Walter Emil nyomán ismerteti: Fischer Frigyes. — Báró Inkey Pál: Nyílt válasz. — Társulatok—Egyesületek. — Külföldi lapszemle. — Ujdonságok—Vegyesek. — Irodalom — Könyvismertetés. — Árjegyzések—Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Die Versuche in der bayerischen teichwirtschaftlichen Versuchstation Wielenbach im Jahre 1931. — Eiene offene Antwort. — Gesellschaften und Vereine. — Auslandschau. — Vermischte Mitteilungen. — Fischpreise — Annoncen.

A wienbachi bajor tógazdasági kísérleti állomás kísérletei az 1931. évben.

Dr. Walter Emil nyomán ismerteti: Fischer Frigyes.

I. Trágyázási és etetési kísérletek.

Az 1931. év időjárását főként a forró május és hűvös augusztus és szeptember jellemezte. A több évi átlagtól való eltérések a müncheni meteorológiai állomás szerint a következők voltak: április — 1·2, május + 3·3, június + 1·9, július 0·0, augusztus — 1·0, szeptember — 3·7° C. A két erősen kedvezőtlen őszi hónap főleg az etetést akadályozta s így a darab és terület szerinti súlyszaporulat különösen a két nagyobb, vitadarával etetett tóban jóval alatta maradt az előző évinek. Egyébként az évet nem lehet különösebben kedvezőtlennek mondani. A kísérleti tavak terméshozamai inkább kissé a közép felett vannak, amint azt a trágyázatlan és rheniafoszfáttal trágyázott tavak eredményei mutatják. Ha a rheniafoszfáttal trágyázott tavak a trágyázatlanokkal szemben 63%-kal többet adnak, ez mindenesetre kielégítő eredménynek tekinthető.

A 105. sz. tó, amelyet a berlini Viera gyár csontlisztjével trágyáztak, nem sokkal kevesebbet hozott, mint a 103. és 104. sz. tó és hasonló darabvesztés mellett talán el is érte volna, amint azt a P₁ és P₂ (egy- és kétnyaras pontyok) darab-súlyszaporulata mutatta. A csontliszt ára 4% nitrogén és 20% foszforsav tartalommal q-ként 8·10 R M (11·0 pengő) és Lüneburg állomáson berakva 100 kg-ként a használt zsákokért még

0·40 R M-ot (54 fillér), új zsákért 0·75 R M-ot (1·02 pengő) kellett fizetni.

A klórkálival hasonló tapasztalatot szereztek, mint az előző esztendőben. Az egyik tóban a hozam úgy a darab, mint a terület szerint számítva kiváló volt, a másikon csak akkor volt, mintha pusztán rheniafoszfáttal trágyáztak volna. Meg kell azonban jegyezni, hogy a hozamot ez évben is megváltoztatta a tóba jutott zsenge ivadék. Egyes tavakból ugyanis, amelyeket bizonyos okokból ívó pontyokkal népesítettek, akaratlanul zsenge ivadék jutott néhány más tóba. Ott ilyen tó van, amely a véletlenül bekerült zsenge ivadékkal együtt a következő hozamot eredményezte kat. holdanként: a 72-es tó 172 kg-ot, a 104-es tó 322 kg-ot, a 105-ös 285 kg-ot, a 102-es 318 kg-ot és a 87-es tó 635 kg-ot. A zsenge ivadék behatolása folytán befolyásolt eredményeket ez évben is mellőzték, mert az előző évben szerzett tapasztalatok szerint kevert népesítésű tavakban a zsenge ivadék súlyszaporulata tiszta többletet jelent és a többi népesítés hozamát alig befolyásolja az esetben, ha a zsenge ivadék az egész népesítéshez képest nincs túlnagy mennyiségben.

Eszerint a IV. csoportban, épúgy mint az előző évben, az egyik tóban a klórkáli kitűnő eredményt okozott, míg a másik tóban alig volt érezhető. Ez csak megerősíti a káinittal és a kénsavas ammóniákkal előző években szerzett azt a tapasztalatot, hogy ezeknek hatását előre nem lehet kiszámítani. Minthogy a káli közömbösít, ennek a trágyának megbízhatatlan hatását követ-

kezőkép lehetne megfejteni: A kálitrágya vagy leszállítja a wielenbachi tavak túlnagy lúgosságát, amely itt-ott nagy mértékben található, vagy a trágya savanyú alkotórészei kicserélődés útján a talajban lekött egyéb tápanyagokat, főleg foszforosavat tesznek szabaddá. Ez utóbbi esetben a szabálytalan hatást úgy lehetne megmagyarázni, hogy ezeket a tápanyagokat, elsősorban a foszforosavat, nem mindegyik tő kötötte úgy le az előző évi trágyázásokból, hogy azokat a kaint, klórkáli, kénsavas ammóniak stb. savanyú alkotórészei felszabadíthaták volna. Ha ez a fellevés helytálló, akkor azt mondhatjuk: Igen lúgos tavakban, melyeket előzőleg foszfátokkal trágyáztunk, a foszfortrágyák mellett alkalmazott kaint trágyától a foszforendmények fokozására akkor számíthatunk, ha az illető kainttrágyának sok savanyú alkotórésze van. Természetesen, ha ilyen savanyú alkotórészekkel bíró trágyákat éveken át alkalmazunk, nem kapjuk a kívánt eredményt, mert a talaj tápanyag-tartalékai idővel feltétlenül elfognak. Ezért könnyen megtörténik, hogy először a kálitrágyával igen jó eredményt érünk el, ami a későbbi években többé-kevésbé elmarad, különösen ha egyidejűleg a foszfortrágyák alkalmazását elhagyjuk.

I. táblázat.

Trágyázási kísérletek.

Normális népesítés: 69 P₂ + 80 P₁ + 35 C₁ kat. holdanként.

Tó száma	Csoport	Trágyázás kat. holdanként kg-ban	Lehalászás kat. holdanként drb			Súlyszaporulat drb-ként gr				Súlyszaporulat kat. h.-ként kg	
			P ₃	P ₂	C ₂	P ₂	P ₁	P ₂ -P ₁	C ₁	Ivadék nélküli	Ivadékossal
72	I.	Trágyázás nélkül	69	75	12	471	287	184	110	55	57
78		Trágyázás nélkül	69	78	12	404	286	118	107	52	(52)
85		Trágyázás nélkül	66	75	38	500	353	147	115	66	(114)
Közép			—	—	—	458	309	150	111	57	58
82	II.	72 Rhenaniafoszfát	69	78	8	904	490	414	185	102	(177)
103		72 Rhenaniafoszfát	69	75	23	800	421	379	142	90	(156)
104		72 Rhenaniafoszfát	69	72	6	808	463	345	152	90	107
Közép			—	—	—	837	458	379	160	94	100
105	III.	86 Viera csontliszt	63	72	15	782	448	334	120	83	94
81	IV.	72 Rhenaniafoszfát + 144 klórkáli	69	63	17	1117	592	525	125	117	(117)
102		72 Rhenaniafoszfát + 144 klórkáli	69	78	29	734	480	254	162	93	105
Közép			—	—	—	925	536	390	144	105	111

III. Táblázat.

Takarmányozási kísérletek.

Tó száma	Csoport	Takarmány kat. holdanként kg	Népesítés kat. holdanként (a lehalászott darabszám zárjelben)			Súlyszaporulat darabonként gr				Súlyszaporulat kat. h.-ként kg	Takarmány-együttható*		
			P ₂	P ₁	C ₁	P ₂	P ₁	P ₂ -P ₁	C ₁		a)	b)	c)
92	"	600 kg kék csillagfürt	208 (208)	242 (237)	107 (50)	928	393	535	140	289	3.1	2.6	2.1
73	"	600 kg sötét szója	208 (208)	242 (216)	107 (57)	917	373	544	157	281	3.2	2.7	2.1
74	VI.	600 kg víta-dara	208 (196)	242 (167)	107 (23)	844	330	514	129	220	4.7	3.7	2.7
75	"	600 kg víta-brikett	208 (208)	242 (230)	107 (53)	740	299	441	125	226	4.5	3.6	2.7
76	"	600 kg rozs	208 (208)	242 (222)	107 (35)	914	415	499	99	283	3.2	2.7	2.1
77	"	600 kg mézeskalács hull.	208 (204)	242 (238)	107 (53)	931	399	532	125	290	3.1	2.6	2.1
Közép						879	363	511	129	264	3.6	3.0	2.3
71	VII.	1300 kg víta-dara	345 (337)	403 (279)	205 (85)	766	269	498	160	346	4.1	3.5	3.0
79	"	600 kg víta-dara P ₂ 200 g	310 (308)	—	103 (46)	1233	795	438	167	258	3.6	3.0	2.3
88	VIII.	600 kg víta-dara P ₂ 507 és 200 g	310 (310)	—	103 (103)	788	502	286	117	206	5.3	4.0	2.9
87	"	600 kg víta-dara P ₂ 507 g	310 (310)	—	103 (46)	521	422	99	76	167	8.2	5.5	3.6

* a) a természetes táplálék,

b) a trágyázás és takarmányozás,

c) az összes súlyszaporulat figyelembe vételével.

Az V. csoport újból igazolta az előző évek kísérleteiből levezetett elvet a népesítés és az üzemtan terén: A félakkora népesítés a darabonkénti erős súlyszaporulat dacára, mérsékelt területszerinti hozamot idézett elő, míg a kétszeres népesítésnél mérsékelt darabnövekedés mellett erős területszerinti súlyszaporulat volt tapasztalható.

II. táblázat.

Tó trágyázás fél- rendes és kétszeresnépesítéssel.

Tó száma	Csoport	72 kg Rhenaniafoszfát kat. h.-ként	Népesítés kat. h.-ként (a lehalászott darabszám zárjelben)			Súlyszaporulat drb-ként gr				Súlyszaporulat kat. h.-ként kg	
			P ₂	P ₁	C ₁	P ₂	P ₁	P ₂ -P ₁	C ₁	Ivadék nélküli	Ivadékossal
84	II. Közép	Félnépesítéssel	35 (35)	40 (40)	18 (6)	1283	766	517	132	76	(76)
106		Rendesnépesítéssel	70 (69)	80 (75)	35 (13)	837	458	379	160	94	100
		Kétszeresnépesítéssel	140 (138)	160 (158)	69 (40)	536	304	232	108	127	(127)

Az etetési kísérleteket, mint már említettük, a hűvös augusztusi és szeptemberi időjárás erősen befolyásolta. Augusztus elején, a hűvös idő folytán az etetést erősen korlátozni, később abbahagyni kellett, nehogy a takarmány-értékesítést károsan befolyásoljuk. Következésképpen ennek az volt, hogy a kat. holdanként kerekén 685 kg-ban előirányzott takarmányt nem lehetett feleltetni. Ezért a VI. és VIII. csoport halai kat. holdanként csak 600 kg-ot fogyasztottak el; még rosszabb volt a takarmányfelvétel a IX. csoport egyinyarasainál és a hatszoros népesítésű VII. csoport halainál. A takarmányt hetenként hatszor adagolták. A kevesebb takarmányozás ennek dacára alig észlelhető a területszerinti súlyszaporulatnál, még kevésbé a takarmánygyűthetőségénél, ha némi kivételtől eltekintünk.

A VI. csoport négy tavában a takarmány-együttható messze alatta maradt a takarmány-mennyiség kiszámításánál alapul felvett abszolút együtthatónak, a 4-nek; ebben a csoportban a darabszerinti súlyszaporulat is kedvező és a kat. holdankénti súlyszaporulat pedig felülmúlja a természetes táplálékra eső szaporulat háromszorosát, (kat. holdanként 255 kg), ami azt bizonyítja, hogy az elmúlt év termelés tekintetében nem volt kedvezőtlen. Ha azonban egész augusztusban és szeptemberben lehetett volna folyton etetni, akkor a takarmány-értékesítés kissé kedvezőtlenebb lett volna; viszont, ha

augusztus és szeptember meleg lett volna s az előirányzott egész takarmánymennyiséget feletethették volna, akkor az eredmény még kedvezőbb lett volna.

A VI. csoport takarmányai közt a kék csillagfürt és a mézeskalácshulladék a legjobb, azután következik a rozs és a sötét szójadara. A négy fő eredménye közt oly kevés az eltérés, hogy az könnyen betudható a hibahatárok közé. A mézeskalácshulladékot dr Hoffmann, ansbachi halászati tanácsos kívánságára alkalmazták, és egy nürnbergi mézeskalácsgyárnak igen olcsó hulladéka, melyet néhány aischgrundi tógazdaság már előzőleg etetett, de sajnos széles körben nem terjedhetett el, mert kevés van belőle. Nagyon morzsalékos, s emiatt nagy területet tölt ki, s ha vízzel teleszívta magát, a víz felszínén marad, ezért csak takarmányozó készülékben etethető.

A rozs ez évben is jó eredményt mutatott fel, dacára hogy ismét áztatás nélkül és szemesen etették és a tó vizének lebocsátása után két etetőhelyen meg nem evett szemeket találtak. Az ismétellen mutatkozó kedvező eredményből meg lehet állapítani, hogy szükség esetén a rozs pótolhatja a hüvelyes veteményeket. Az élő pontyárok mai visszaesése, viszont a rozsarak időközi emelkedése folytán a rozsetetés nem igen fog elterjedni.

(Folyt. köv.)

Nyílt válasz

az **OHE** igazgató választmánya által kiküldött
előkészítő bizottság felszólítására.

Tisztelt Előkészítő Bizottság,

Budapesten.

Tógazdaságom címén kézhez vettem a Haltermelő Országos Szövetségére vonatkozó alapszabály-tervezetet, valamint a felszólítást a Szövetségbe belépni, és a belépési nyilatkozatot.

Minthogy a T. Cím bizonyára már tájékozva van álláspontom felől, egészen természetesnek fogja találni azt, hogy megköszönve a szíves figyelmet, kijelentsem, hogy a Szövetségbe belépni nem szándékozom.

Ez a kijelentés és ehhez hozzáadva a Bizottság tisztelt tagjai által már ismert érveimet, együttesen tulajdonképpen elegendő választ képeznek a kapott felszólításra, mégis arra a nemvárt esetre, hogy a Szövetség megalakul, sőt mi több, működni fog, szükségesnek tartom részletesebben megindokolni elhatározásomat.

Előttem fekszik a felszólító és tulajdonképpen részletes programot adó levél és az alapszabály-tervezet, (vagy talán már véglegesen megállapított, de nem elfogadott alapszabály). Ezek ismertetik azt az eszemenetet, mely nem jelent mást, mint összefogás útján keresni a mesterséges tógazdaságok helyzetének a javítását. Ez egy természetes törekvés, kivált azon újabb tógazdánál, kik a tógazdaság üzleti életét csak a közelmúlt virágkorából ismerik, avagy a tógazdaságnak azt a típusát ismerik vagy gyakorolják, mely inkább üzleti vállalkozás, mint az eredeti elgondolás, mely a mesterséges tógazdaságokat létrehozta, hogy oly területek, melyeknek víztelenítése nem biztatott eredménnyel vagy túl költséges volt, vízzel borítottak és ezáltal hasznosíthatókká váltak. Természetes is, hogy egész másképpen nézi a tógazdasági üzem helyzetét az, ki annak idején, vagy akár a közelmúltban rossz szénát termő vagy más okból gazdaságilag értéktelen területen csinált tógazdaságot és az, ki a konjunktúra idején, mikor a magas halárak minden befektetést lukratívává tettek, prima földön épített tavakat, vagy az infláció idején az első év termé-

séből az egész befektetést kifizette és megszokta, hogy a befektetett tőke magas kamatokat hozzon. A közel egy emberöltőre kiterjedő tapasztalat nékem sok dolgot másképp enged látni, így többek közt azt is, vajjon a tervezett Szövetség meg fog-e tudni felelni annak a célnak, melyre készül.

Ezt a célt írja körül az alapszabály 1. §-a.

A termelés szabályozása az első pont. A mai kor gazdasági tudósainak vocabulariumából vett hangzatos kifejezés. Azoknak a tarsolyából való, akik magukról azt hiszik, hogy mindent jobban tudnak. Amióta bármily termelés van, vagy volt, annak nagyságát, intenzívítását, az azzal való foglalkozás utáni törekvést a gazdasági életet irányító erők szabták meg, egyik oldalon a kereslet és kínálat örök törvényein alapuló rentabilitás, másikon a gazdasági körülmények által körülhatárolt termelési lehetőségek, szóval a „volumus” és a „possumus”. Ezek az erők igenis szabályozták mindig a termelést, irányították a termelést és hatásuk alatt sémán alkalmazkodott a termelés a gazdasági körülményekhez, mint egy jól működő automata.

Hogy az 1. § a) szerinti termelés-szabályozás alatt mit kell érteni, azt magyarázza a kísérő levél, mely kontingensekről szól. Mindenféle termelést lehet kontingentálni: elő lehet írni, hogy egy cipész évenként hány pár cipőt csinálhat; meg lehet szabni, hogy egy gazda hány sertést hizlalhat és milyen súlyban, azt azonban elképzelni, hogy a termelt hal mennyiségét kontingentálni lehessen, csak az tudja, akit az élet még nem tanított meg arra, hogy van olyan hold tó, melyen a természetes hozam nem éri el az 50 kilót, a másiké 150 kilónál is több; hogy van olyan takarmány, melyből 2 kiló elég egy kiló halhús előállítására, a másikkól 5 kiló kell; hogy van olyan esztendő, hogy az etetett tó 1-5 kiló fogyasztott takarmány után ad 1 kiló halat és ugyanaz a tó másik esztendőben 1 kiló előállítására 6 kiló takarmányt igényelt; hogy a haltermés nagyságát oly körülmények befolyásolják, melyeknek nagy részét nem ismerjük és talán megismerni sohasem fogjuk. Ezek a körülmények okozzák azt, hogy sem a termelt mennyiséget nem lehet előírni, mert ez oly túltermelést eredményezne, mely kedvező termési viszonyok mellett a mostaninál is rosszabb helyzetet teremtene, mert mindenki, aki bírja, (és hogyha abból haszon van, akkor sok ember bírja,) törekedni fog annyit termelni, úgy fogja üzemét berendezni, hogy *legalább* annyi hala teremjen, mint amennyi a kontingentált mennyisége és ennek folytán jó termés esetén esetleg még egyszer annyi hal fog teremni; sem azt előírni nem lehet, hogy holdanként mennyi takarmányt szabad eletetni, egyrészt, mert azt ellenőrizni nem lehet, másrészt a takarmány minősége, amint mondtam, oly különbségeket okozhat, hogy a kívánt cél elérése így sem biztosítható, úgy hogy végeredményben előírni csak azt lehetne, hogy ki hány holdon termelhesen halat. Ezt azonban, tekintve azt a körülményt, hogy a tó területét a legtöbb esetben másra felhasználni, csak hosszabb idő és nagy költséggel lehet, ha egyáltalában lehetséges, megtenni csak úgy lehetne, ha a tógazda teljes kártalanítást kapna, mely esetben sem volna a fenti okokból a cél elérve. Ezt az utóbbi ideát látszik kifejezni a kísérőlevél azon megjegyzése, mely szerint a Szövetség új tógazdaságok létesítésének lehetőségét hozzájárulásától akarja függővé tenni. Eltekintve attól, hogy ízlésemmel nem egyezik meg az a gondolkodás, mikor valaki közügyben maga után bezárja az ajtót, hogy más már be ne jöhessen, de elképzelhetetlennek tartom azt, hogy akadjon kormány, mely ezt az elgon-

dolást magáévá tegye, a kartellírozásnak legdrágább intézkedéséhez segédkezett nyújtson. A holdankénti termelés kontingentálása nemcsak a gazdálkodási szabadság elvének arcul ütése, de a legnagyobb abszurdum is, ha számításba vesszük a tavaknak haltermő képesség tekintetében való különbségét. Nem ellenkezik-e a józan-sággal az oly előírás, melynek következménye az volna, hogy egy tó, vagy egy tógazdaság ne használhassa ki azon képességét, hogy sokat és jót olcsón termeljen, azért, hogy egy másik, ha ugyanazt a minőséget és mennyiséget elő is tudja állítani, de azt csak drágán érheti el.

Kétségtelen dolog, hogy a pontytermelés terén a jelenlegi fogyasztási és értékesítési lehetőségekhez képest nagy a túltermelés. Aki ismeri a magyarországi mesterséges tógazdaságok és haltermelés történetét, annak nincs oka csodálkozni azon, hogy a jelenlegi helyzetnek be kellett következnie. Addig, míg a mesterséges tavak létesülése azon okból történt, hogy a gazda földbirtokának azon részét, mely mezőgazdasági művelésre nem volt alkalmas, vagy ami a leggyakoribb eset volt, rétje túlságosan vizenyős volt, vízzel borította el, hogy azon halat termeljen és úgy hasznosítsa, a túltermelésről nem volt szó. Nem is lett volna szó sohasem túltermelésről, még ha a gazda felbuzdulva a tógazdaság üzleti eredményén, olyan területeket is elborított volna vízzel, melyek más művelésre is alkalmasak lettek volna, ha a tavak létesítése megmaradt volna azon gazdai tevékenységek keretében, mely szerint minden területet úgy törekszik kihasználni, hogy az neki a legnagyobb hasznot hozza, mert a termelői lehetőség arányban maradt volna a gazda teherbíráásával.

Akkor mikor az inperszonális „TŐKE“ a kétségtelenül üzleti hasznot ígérő tógazdasági üzembe bekapcsolódott és egyik tógazdaságot a másik után csinálta, mely tevékenység főleg az infláció idején, melynek kihasználását ugyanaz a tőke, mely most irtózáttal beszél egy infláció lehetőségéről, oly nagyszerűen kiaknázni tudta, fokozódott leginkább, és amellet, hogy a tavak területe óriásián megnövekedett, a holdankénti termelés a rendelkezésére álló anyagi lehetőségek folytán többszörösre emelkedett, megzavarodott az egyensúly. A megnövekedett termés elhelyezése nehézségeket kezdett okozni és ekkor a haltermelő tőke, mint halkereskedő tőke lépett akcióba és a termelés terén való dominálás után a kereskedelemben való egyeduralomra törekedett — a nagytőkének gyakorlati módszere szerint és eszközeinek igénybevételével. Ez a kereskedelmi egyeduralomra való törekvés eredményezte azt, hogy az egészséges haltermelés feltételét képező egészséges halkereskedelem szűnt meg egy céget kivéve nálunk, sőt még export piacainkat képező szomszédainknál is elég mértékben szenvedett ahhoz, hogy a magyar haltermelésnek inkább ellenségeket szerzett ott, mint barátokat. A háborús idők utáni fokozott fogyasztás még lehetővé tette a nagyobb haltermés elhelyezését, de a gazdasági válság, mely éppen a fogyasztás csökkenését eredményezte, a magyar hal elhelyezhetési lehetőségét, kivált külföldön, a legnagyobb nehézségek elé állította. Ennek oka azonban nemcsak abban keresendő, hogy az elhelyezést kereső mennyiségek voltak nagyok, hanem az is, hogy a magyar ponty hírnevét a külföldön elrontotta az az etetési eljárás, melyet éppen az üzleti vállalkozás tett divattá: sokat termelni, minél olcsóbban és nem tekinteni a minőségre. Csak a való tényt állapítom meg, mikor azt mondom, hogy az ú. n. vállalati nagyüzemek kezdték meg az erőltetett tengeri etetést a pontynál, termeltek

nagymennyiségű agyonhizlalt zsíros pontyot, melyeknek a piacra kerülése az ízletesebb húsos pontyhoz szokott közönséget elidegenítette. Hozzájárult az egyeduralomra törekvő tőke-vállalat üzleti politikája, mely a súllyal bíró külföldi kereskedelmi érdekeltséget a magyar ponty-„betörés“ ellen felbőszítette, nem is szólva arról, hogy az üzleti szellemnek némely megnyilvánulásai a vámkezelés terén magukat az export államok hivatalos szerveit is a magyar hal ellen hangolták. Ha végig tanulmányozzuk a Szövetség alapszabályait, azt fogjuk tapasztalni, hogy a terület szerinti szavazási rendszer révén a domináló vezérszerep ugyanennek a vállalati nagytőkének a kezébe kerül, melynek a magyarországi kb. 15.000 hold tóterületből 6200 hold van kezelésében és mely a tervezett I. kúriában abszolút többséggel bírna, úgy hogy a Szövetség végeredményében, nézetem szerint nem lesz más, mint a termelés irányításának kiszolgáltatása ugyanazon érdekeltségnek, mely a halkereskedelem irányítását magának megszerezte. Azok az ígéretek, hogy a Szövetség tagjainak egyforma és egyenletes árak lesznek biztosítva, neveltségeseknek látszanak annak, aki tudja, hogy a halnak minőségi különbségek, szállítási időbeli különbségek folytán különböző értéke is van, melyet sem átlagárral, sem árkiegészítőalappal (a modern gazdasági tudósok másik korszakalkotó találmánya) kiegyenlíteni nem lehet.

Ezek után szinte felesleges, hogy pár kérdést is tegyek. Mi lesz a kontingensen felül termelt halmennyiséggel? Mi fog történni, ha egy tag más oldalról jobb ajánlatot kap? Mi történik, ha a termelő halát kényszerű okokból azonnal el kell, hogy adja?

Engem nem vigasztal az a tudat, hogy a Szövetség szervezetének tagjai díjazásban nem részesülnek, és megvallom, hogy jobban szeretek olyan szervevel lenni összeköttetésben, melynek munkáját meg is fizetem, mert akkor meg is kívánhatom azt.

Nem aggaszt az a fenyegetés, mely a kísérő levélből kihangzik, hogy az a haltermelő, ki nem lép be a Szövetségbe, szembe találja magát az államhatalom polgárai érdekében való működésével. Egyszerűen lehetetlennek tartom azt, hogy akadjon kormány, akadjon Magyarországon földművelésügyi miniszter, ki az állampolgárok érdekeit aszerint védje, hogy tagjai-e egy szövetségnek, vagy nem.

A Szövetségnek tagja nem leszek. Szorgalmas munkával eddig is boldogultam, boldogulni fogok, mert boldogulnom kell ezután is.

Nehéz időket él át a tógazdaság mostanában, az kétségtelen. Emlékszem azonban más időkre, mikor a mostaninál nem sokkal jobbak voltak az értékesítési viszonyok. Boldogultunk mégis valahogy, mert hozzájuk alkalmazkodtunk mi, az akkori nem konjunkturális tógazdák.

Munkával, okossággal át lehet élni a nehéz időt, de Szövetséggel azt megszüntetni nem lehet.

Iharos, 1933. június hó 27-én.

Báró Inkey Pál.

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK.

A Dunaföldvár-bátai halászati társulat f. évi június hó 3-án dr. Kőszeghy Mihály elnöklete alatt tartotta rendes évi közgyűlést Gerjennél, a Dunán megerősített és külön e célra sátorral felszerelt kompon, amelynek elkészítése a társulat egyik tagjának, Szuprics Vendel földbirtokosnak ügyességét és leleményességét dicsérte.

A közgyűlés határozatképességének megállapítása után igazgató jelentést tett az elmúlt halászati év fontosabb eseményeiről. 1932. évben az általános halászati tilalom fel volt függesztve s ennek ellenében a halászbérlők 50 q pontyivadékot és 36 láda megtermékenyített süllőikrát helyeztek ki a társulat vizeibe.

Az 1932. évi zárszámadást 34.476 P 38 f bevétellel és ugyanannyi kiadással, az 1933. évi költségelirányzatot 2147 P 77 f bevétellel és ugyanannyi kiadással, a járulék-számlát 1390 P, a tartalék-számlát 1258 P maradvánnyal a közgyűlés egyhangúlag tudomásul vette.

A társulati vízterületek bérbeadását zárt írásbeli árlejtés útján fogja a társulat ez év november hó második felében eszközölni s azt mielőbb és minél szélesebb körben fogja közhírré tenni.

F.
A **tiszaeszlár-taktaköz-tiszadadai halászati társulat** f. évi június hó 19-én tartotta évi rendes közgyűlését, amelyen Szomjas Gusztáv dr elnököt.

Az alelnök-igazgató jelentésének meghallgatása után elhatározta a közgyűlés alapszabályának és üzemtervnek módosítását. Az új üzemterv a társulat kötelekébe tartozó Tiszaszakaszt az eddigi négy üzemszakasz helyett öt részre osztotta fel, amelyeknek bérbeadása árverelés útján a közgyűlésen megtörtént. A számvizsgáló bizottság jelentése után a közgyűlés a társulat 1933—34. évi rezi költségelirányzatát 245 P-ben állapította meg, ami kat. holdanként 25 fillér terhet jelent. Az 1932—33. évi jövedelem teljes egészében kiosztásra kerül. A tisztújítással kapcsolatosan a közgyűlés egyhangúlag régi tisztikarát választotta meg és ezenkívül az új alapszabályoknak megfelelően halászati ellenőrt is választott.

A **bodrogi halászati társulat** f. évi június 20-án tartotta évi rendes közgyűlését Sárospatakon, amelyen Kvaszinger József elnököt.

Az érdekeltségi kimutatás korrigálása és az elnöki jelentés meghallgatása után a közgyűlés a bérlők kérésére az 1932—33. évre 30 % haszonbérrendményt adott. A régi tisztikar lemondásával kapcsolatban, az elnök javaslatára a közgyűlés úgy határozott, hogy Ujváry Dezső kormányfőtanácsost a Bodroglőzi tiszaszabályozó társulat igazgató-főmérnökét kéri fel az elnöki tisztség elfogadására és a többi tisztséget a megválasztott elnök hazatérte után tartandó rendkívüli közgyűlésen fogja betölteni.

A számvizsgáló bizottság megválasztott.

Az 1933—34. évi költségelirányzatot a közgyűlés 6140 P bevétellel, 5964 P kiadással és 176 P maradvánnyal elfogadta.

A **szolnokvidéki alsó tiszai halászati társulat** f. évi június hó 22-én tartotta közgyűlését Szolnokon, amelyen gr. Bolza József elnököt.

Az igazgatói jelentés meghallgatása után elfogadta a közgyűlés a számvizsgáló bizottságnak az 1932. évi zárszámadásra vonatkozó jelentését, amely szerint a készpénz bevétel és kiadás, valamint az érték bevétel és kiadás egybevetése után a társulat vagyona 1932. év végével 7556 P 54 f-t tesz ki. Az 1933. évre szóló költségelirányzatot a közgyűlés 7078-75 P szükséglet és 13.576 45 P fedezettel irányozta elő.

A haszonbérlők kérésére a közgyűlés haszonbérmérséklést engedélyezett az 1933. évre.

A régi tisztikar, tekintve, hogy mandátuma lejárt, lemondott, azonban a közgyűlés újra egyhangúlag megválasztotta.

Ugyancsak június 22-én tartotta évi rendes közgyűlését a **Cibakháza-saápi halászati társulat**, amelyen Sváb Gyula elnököt.

A közgyűlés tudomásul vette a számvizsgáló bizottság jelentését, amely szerint az 1932. évi zárszámadás 3896-73 P bevétellel, 788-16 P kiadással és 3108-57 P maradvánnyal zárult. Az 1933. évi költségeket 4208-57 P bevétellel és ugyanannyi kiadással irányozta elő a közgyűlés, amelyekben azonban 1938-57 P várható pénzmaradvány is bennfoglaltatik.

H.
Az **Országos Halászati Egyesület** f. évi június hó 27-én választmányi ülést tartott, melyen Répássy Miklós elnöklele alatt jelen voltak: Kuttner Kálmán, dr Paluzsa László, id. Zimmer Ferenc, Stieber Antal, dr Schulmann Emil, dr Dobránszky Béla választmányi tagok, Fischer Frigyes igazgató, Németh Endre pénztáros, Hallósy Ferenc kir. főmérnök.

Távolléttüket kimentették: dr Tomcsányi V. Pál elnök, br. Szurmaj Sándor alelnök, dr Isgum Ádám, Corchus Zoltán, Antalffy György, dr Hoffmann Ede, ifj. Meszlény Pál, dr Korbuly Mihály, dr Unger Emil, dr Kovács Vilmos.

Elnök az ülést megnyitja, üdvözlö a választmány jelenlevő tagjait és a tárgysorozat előtt örömmel jelenti be, hogy Csörgey Titusznak, a Madártani Intézet igazgatójának, az egyesület választmányi tagjának a Kormányzó Úr Ófőméltósága a kísérletügyi főigazgatói címet adományozta.

Ezek után felkéri az igazgatót a tárgysorozat ismertetésére.

1. Igazgató bejelenti, hogy az élő és jegelt halszállítmányok fuvardíjának mérséklésére vonatkozó kérelem, melynek részleteit a Magyar Tógazdaságok R. T. dolgozta ki, elkészült és azt az egyesület elnöke azzal a kéréssel adta át személyesen Fabinyi kereskedelemügyi miniszter úrnak, hogy az abban foglalt megállapítások a mostanában folyó általános tarifareform tárgyalásánál tekintetbe véssenek.

Tudomásul szolgál.

2. Igazgató jelentést tesz arról, hogy a Gyöngyösi Újvilág című pol. lap szerkesztősége cseréhridetés közzétételét kéri a „Halászat” című laptól.

A választmány úgy határozott, hogy miután a „Halászat” csak szakkérdésekkel foglalkozik a borajánlásra vonatkozó hirdetményt elvi okokból nem közölheti.

3. Igazgató felolvassa a m. kir. külkereskedelmi hivatal f. hó 19-én kelt levelét, mely szerint f. évi július hó 1-től kezdődően Ausztriába irányuló élőhalküldemények csak akkor részeseülnek hitelkamat térítésben, ha azok vámkezelési igazolvánnyal vannak ellátva.

A választmány tudomásul veszi.

4. Corchus Dezső és Zoltán a közelmúltban beadványt intéztek az egyesülethez, melyben bejelentik, hogy halszállítmányukat a MÁV egy újabb rendelete alapján csak tetemesebb költségűvel szállítja és ezért az egyesület közbelépését kéri. A folyó hó 6-án tartott választmányi ülés elhatározta, hogy az ügy közérdekű voltára való tekintettel az egyesület a MÁV igazgatóságánál járjon el. Ennek folytán a szükséges lépések és tárgyalások a MÁV igazgatóságával már megtörténtek, de a siker érdekében szükségesnek tartja, hogy az egyesület beadvánnyal forduljon a kereskedelemügyi miniszterhez is.

A választmány a bejelentést tudomásul veszi.

5. Igazgató bejelenti, hogy a múlt évi külföldi kukorica import lebonyolításával kapcsolatban mintegy 3200 P-t kitevő vámtérítmeny van jelenleg az egyesület birtokában, mely összeg különböző okok miatt eddig szétosztható nem volt. Kéri a választmány utasítását, hogy ezen összeg a döntés megtörténteig hol legyen elhelyezendő.

A választmány többek hozzászólása után úgy határozott, hogy a pénz külön betétkönyvre a m. kir. postatakarékpénztárba helyeztessék el.

6. Ezután id. Zimmer Ferenc indítványát tárgyalja meg a választmány. Indítványozó a rossz gazdasági viszonyok következtében úgy a haltermelő társadalomban, mint a halkereskedelemben fellépett kaotikus viszonyok részbeni tisztázására, mely időszak különösen a „betörő ponty”-tyal vette kezdetét, szükségesnek tartaná „egy oly bizottság sürgős kiküldését, amely megállapítja az élő pontyot terhelő költségeket, a nagy- és kiskereskedelem hasznát. A bizottságban a termelő, a nagy- és kiskereskedelem legyen képviselve. E bizottság működése révén a kereskedő egy biztos bázist kap, melynek alapján üzleti működését ki tudja fejteni és ha kell, üzleti érdekeit meg is tudja védeni.” Dr Dobránszky, Répássy M., Stieber A. hozzászólása után a választmány a bizottság kiküldését szükségesnek és célravezetőnek mondja ki és a bizottság tagjait a termelők részéről: br. Inkey Pál, Corchus Zoltán és gr. Jankovich-Bésán Endre, a nagykereskedelem részéről: id. Zimmer Ferenc, dr Paluzsa László és dr Dobránszky Béla, végül a kiskereskedelem részéről: Steiner Mór és Antalffy György egyesületi tagokat választja meg.

A választmány a bizottság elnökéül br. Inkey Pált kérte fel.

H.

Külföldi lapszemle.

A **porosz halászati egyesület** beadványt intézett a földművelésügyi minisztériumhoz azon belügyminiszteri rendelet ellen, amely eltiltja a kereskedőket attól, hogy a vevőknek a halat, (rákot, békát) élőállapotban eladják. Ez a rendelet a halászati érdekeltségek körében nagy nyugtalanságot váltott ki, mert eddig a vevők tetszésére volt bízva, hogy a halat élőállapotban akarják-e elvinni, vagy a piacon levő. Főleg a vendéglői üzemenél szükséges, hogy a megvett halat élve tovább tudják tartározni, amíg az fogyasztásra kerül, azonkívül az esetleges iszapizét is úgy veszíti el, ha odahaza egyideig friss vízben tartja a vevő. A rendeletben előírt levágási mód nem is felel meg a követelményeknek, az állatkinzás megszüntetésére sem alkalmas, de főleg azért kéri annak mielőbbi felfüggesztését, mert a halkereskedelem eddigi eladási nehézségeit csak fokozza. (Mitteilung der Fischereivereine, 1. Jun.)

Az 1913. évi porosz vízjogi törvénynek a vizek szennyezésével kapcsolatos büntető rendelkezéseit a porosz földművelésügyi minisztériumnak 1930 okt. 1-én kelt rendelete egészíti ki.

A törvény 24. §-a szerint a szennyezés okozta kárért az azt előidéző ipartelep felelős, még azon esetben is, ha a hatóság azt engedélyezte, illetve nem kifogásolta. A felelősség kiterjed nemcsak a közvetlenül okozott kárra, hanem az elmaradt haszon megtérítésére is. Pl a halászatra jogosult nemcsak a halállományban a szennyezés okozta kárának megtérítését kívánhatja, hanem a halállomány csökkenése folytán beálló haltermés növekedés eltolódásáért is kárpótlásra van joga. Közvetett károsodás pl malomknál, turbináknál, ha a szennyvíz lebegő hordaléka a turbinarácsot eltömi. A vízszennyezés fogalma alá tartozik a szilárd, vagy iszapos anyagok a vízfolyásba való eresztése is.

(Mitteilung der Fischereivereine, jún. 1.)

A szivárványos pisztrángnak szokatlan gyors növekedését észlelték egy délsvédországi tóban. A tó 6 hektár kiterjedésű és 50 m tengerszintfeletti magasságban fekszik, részben erdők, részben kopár sziklák veszik körül. 1929 őszén behelyeztek 2000 db 5—7 cm hosszú ivadékat. 1931. év őszén 60 darabot kifogtak, 68-35 kg összsúlyban, amelyek között volt 1*6 kg-os is. 1932. év őszén kifogott 20 drb összsúlya 33-90 kg — a legnagyobb ezek között 2-53 kg volt. A fenti súlyszaporulat etetés nélkül, csak természetes táplálékkal éretett el. (Fischerei Zeitung, máj. 28.)

A német vámmelés csak ez év április hóban érezte hatását a bevételre, mert az új vám csak márc. 6-án lépett életbe és még március első napjaiban szokatlan nagy mennyiséget vittek be. Végeredményben az 1932. év április havi bevételnek csak 6 0/0-át tette ki az ez év áprilisi. Az egyes halfajtáknál a bevétel csökkenését az alábbi kimutatás tünteti fel:

Bevétel (Métermázsákban)		
	1932 ápr. havi	1933 ápr. havi
Compó	296	1
Süillő	422	3
Ponty	701	264
Csuka	206	8

(Fischerei Zeitung, jún. 11.)

Az új német kormányzat szellemében a halászat is a „Gleichschaltung“ elve szerint rendezkedik be és egy organizációba kapcsolja a halászat minden ágát: a nyílt tengeri-, parti-, folyami-, tavi halászatot, tógazdaságokat, halászati ipart és halkereskedelmet, végül a horgászatot. Az új szervezkedéstől remélik, hogy az 1930. évi halarak újra felélednek, mert most úgy a tengeri-, mint az édesvízi halászat eladási nehézségekkel küzd, a német tengeri halászhajók 40 0/0-a le van állítva (mintegy 120 halászgözös).

A német tógazdák egyesületének és a német halkereskedők egyesületének kiküldöttjei egyezményt létesítettek, amelyet most aláírás végett köroznak a tógazdák és halkereskedők között. Ennek főbb pontjai a következők:

Az egyezményt aláíró halkereskedők kötelezik magukat, hogy csak azon tógazdaktól vásárolnak pontyot és compót, akik e szövetségbe beléptek. A tógazdáknak ugyanezen kötelezettsége áll fent az eladásnál.

Külföldi cégek vagy tógazdák, vagy akik külföldi tőkével dolgoznak, vagy külföldi egyén vezetése alatt állanak stb. nem léphetnek be e szövetségbe.

A piacot a német pontyközpont irányítja és a nagykereskedői árat minden vidékre nézve ennek vezetője állapítja meg. A termelőnek fizetendő termelési ár ebből alakul ki. Éspedig ez évre 17 0/0 spannung vonandó le Zentnerenként oly cégeknek, melyek egész vagonrakományt vesznek. Ezenkívül levonandó az átlagos szállítási költség a tógazdaság, vagy állomásától a kirakási helyig.

Az átvétel a tógazdaság telelőjéből vagy tavaiból történik. A vételár készpénzben fizetendő, ha egyéb megegyezés nincs.

A központ vezetője által kijelölt piacörzetek mindenikébe úgy a tógazdák, mint a halkereskedők egyesülete egy-egy bizalmi egyént küld. Ahol a helyi viszonyok megkívánják, — a központi vezető engedélyt adhat arra, — hogy nagyfogyasztók és kiskereskedők részére közvetlenül is eladhassanak halat. A tógazdák kötelesek a haltermés nagyságát a központi vezetőnek bejelenteni. Az esetleges vitákat egy vegyes-bírótság fogja eldönteni. Az egyezmény 1934. év május végéig érvényes.

A költségekben Zentnerenként 0-25 Márka hozzájárulás lett megállapítva.

A szerkesztőség azon észrevételt fűzi ehhez, hogy a kiskereskedőkről az egyezményben egyáltalán nem esik szó, holott ezek kezében van főleg az eladás sorsa. Az is figyelembe veendő, hogy ezeknek csak 30 0/0-a árul élőhalat — 70 0/0-a pedig tengeri halat. A mulasztást pótolni kellene, mert ezek máris támadásra készülnek. Kötelezni kellene a nagykereskedőket arra is, hogy a ponty egy részét oly vidéken helyezték el, ahol eddig kisebb volt a fogyasztás. (Korrespondenzblatt von Teichwirtschaft, jul. 1.)

Egy szász tógazda közli, hogy pár éve a tavaiban a ponty-tetű igen fellépett, főleg a halak uszonyait támadta meg. Döglés még nem állott be. A pontytetűt teljesen kipusztította azáltal, hogy csónakról az egész tavat mézzel szórta be, pár napon keresztül. Természetesen a lehalászás után is meszette a tavakat.

(Fischerei Zeitung, júl. 2.)

Illésy.

A németországi édesvízi halászat. Emlékirat annak helyzetéről és talpraállításának módjáról. Az „Allgemeine Fischerei Zeitung“ fenti címen négy (7, 8, 9, 10) számon keresztül hosszabb cikket közöl, melyet a Német Halászati Egyesület és a Német Mezőgazdasági Tanács állított össze. A cikk részletesen foglalkozik a németországi édesvízi halászat helyzetével, bajaival és ezek megállapítása után az édesvízi halászat fellendítéséhez, jobban mondva helyreállítá-

sához szükséges intézkedéseket tárgyalja meg. Azt hisszük, nem érdektelen, ha e helyreállítási munka főbb pontjait ismertetjük. Szükséges tehát: 1. Hogy az édesvízi halászatot ne az iparhoz, hanem a mezőgazdasághoz sorolják és részeseüljön mindazon segítségben, melyet annak nyújtanak. 2. Megszüntetendők, vagy redukálendők azok a károsodások, melyek a vizek szennyezéséből, a víziutaknak a halászat szempontjából helytelen kiépítéséből és a vízisport kinövéséből származnak. 3. A halászati bérleők védelmére a bérleti szerződések átrevideálendők és a bérleti összegek a szerződések megkötése óta beállott halegységár-esés arányában redukálendők. 4. Olcsóbbá teendők a termelési eszközök, így a hálók, haltakarmányok és azok szállítási költségei. 5. A termelők kölcsönigényeit ki kell elégíteni. 6. A belfogyasztás fokozására erőteljes propaganda folytatandó, melyhez az állam pénzügyi támogatása szükséges. 7. A fogyasztó-terület kibővítéséhez a halszállítmányok tarifamérséklése elengedhetetlen. 8. A nagy megajánlásokból folyó áresések meggátlására nagy befogadóképességű tartányberendezések létesítendők. 9. A halértékesítés a halértékesítő szövetkezetek útján szabályozandó. 10. A nagy és kiskereskedői „Spannung“ mérséklendő. 11. A védovám szigorúan megtartandó. 12. Az ifjú halászgeneráció nevelése és az öregebbek továbbképzése erőteljesen folytatandó.

Adatok a pisztrángfajú halak ivadékának megkülönböztetéséhez. Az „Allgemeine Fischerei Zeitung“ 11. számát dr Schindler Ottó fenti tárgyú cikke tölti ki. Az értékes tanulmányt 28 drb ivadék fényképfelvétel magyarázza. H.

Halszállítóedényekben és élőhalakkal való kísérletek a „Kralena“ készülék működési módja tekintetében. Régi törekvés a halszállítás terén, hogy a halak oxigénnel való ellátása költséges berendezések (oxigénbomba, motoros szivattyu) kiküszöbölésével történhessék. Ez a probléma is közel áll a megoldáshoz a „Kralena“ készülék feltalálása óta. Ez a készülék nem egyéb, mint egy kis palack, mely hidrogénszuperoxidral van megtöltve és amelynek nyaka szorosan záró gumisapkával oly módon zárható el, hogy a palackban fejlődő gázok hatására a hidrogénszuperoxid egy túvékonyságú nyíláson át lassú, egyenletes folyással áramolhat ki. Használati módja a következő: A palackba egy ú. n. *belső katalizátor* anyaggal átitatott kis agyagszemecskét kell ejteni, melynek hatására a hidrogénszuperoxidból oxigén fejlődik. A palackot most a szállítóedénybe kell helyezni nyílásával lefelé fordítva. Ekkor a fejlődő oxigéngáz nyomására a hidrogénszuperoxid lassan-lassan kiáramlik a palackból a szállítóedény vizébe. Egyidejűleg azonban a szállítóedény vizébe egy másik vegyszert ú. n. *külső katalizátort* oldottunk fel, melynek az a hatása, hogy a kiáramló hidrogénszuperoxid felbomlik és szabad oxigént szolgáltat a halak számára. A halak lélegzéséhez szükséges oxigént tehát ennél az eljárásnál magából a szállítóvizből állíthatjuk elő. Dr Wundsch és dr Czerny beható kísérleteket végeztek a Kralena-készülék képességét illetőleg. A kísérletekkel tisztázni kívánták: 1. Milyen hosszú ideig képes oxigént szolgáltatni és mennyiben lehet ezt az időtartamot kisebb vagy nagyobb mennyiségű belső-katalizátorral befolyásolni? 2. Normális mennyiségű külső-katalizátor mellett mennyire emelkedhet a fel nem bomlott hidrogénszuperoxid mennyisége? (Ez azért fontos, mert aránylag kevés mennyiségű szabad hidrogénszuperoxid már megtámadja a halak nyálkahártyáit.) 3. Milyen állják a szállítást a halak Kralena-készülékes oxigénellátás mellett? Az összehasonlító kísérletek azt mutatták, hogy a Kralena-palack bőséges oxigént szolgáltat és a halak minden légszíni nehézség nélkül mozogtak akkor is, mikor az ellenőrző (Kralena-nélküli) edényben a halak már oldalt fordultak. A kísérletre használt 13 ponty azonban hamarosan elnyálkásodott és közülük 6 darab a 8 órás kísérlet után bőséges frissvíz átfolyása dacára is elpusztult. A szabad hidrogénszuperoxid mennyisége 4 óra múlva már annyira emelkedett, hogy káros hatása a kopolytűfödőkön jelentkezett. A kísérletek óta, az 1931. évben a gyakorlati életből vett megfigyelések szerint, az eljárásnak ezeket a hátrányait sikerült csökkenteni és bár még sok tökéletesíteni való van az eljárásból, mégis nagy sikert jósolnak neki. Igaz ugyan, hogy az ily módon termelt oxigén drágább ma még, de jobban ki van használva és a költséges oxigénpalackok beszerzését kiküszöbölhetjük vele. Olcsóbbá teszi a szállítást azért is, mert a halak kiemelése után csupán az üres szállítóedényt és nem egy egész vagónt kell visszaküldeni.

(Zeitschrift für Fischerei, XXX. kötet, 2. füzet.) N.

A keletporoszországi tógazdasági kísérleti kör ülése. E. H. Fenti egyesület, amely Keletporoszország legnevesebb tógazdái egyesíti és a königsbergi halászati intézet vezetése alatt áll, f. évi márc. 25-én gyűlést tartott. Az egyesület a keletporoszországi tógazdasági ügyek előmozdítását szolgálja és célja egy az ottani klímának és talajviszonyoknak megfelelő pontytörzs kitenyészése. Lovag Luther földbirtokos előadása szerint a szokásos csoportváltás nem biztosítja az ivadékok állandó öröklési tulajdonságait. Szerinte ez csak akkor lehetséges, ha két, tehát egy pár, ismert le-

származású és tulajdonságú halegyént hozunk össze. Ilyenkor azonban, tehát amikor egy apa és anya halat helyezünk a tóba, a nem ivás veszélye igen nagy és ezért a kísérletet több tóban egyidejűleg kell végezni. Az így tenyésztett halak két éves korukban lejelöltetnének és mint elitanyag volnának a többi tógazdaságokban elhelyezhetők. Az előadást követő megbeszélés után három tógazda vállalkozott a fentiek szerinti tenyésztés megkezdésére.

Dr Sklower tartott ezután előadást azon kellékekről, melyek szükségesek ahhoz, hogy egy tógazdaságot mint kihelyezési anyagtenyésztet ismerjenek el. E feltételek szerinte a következők:

1. A tógazdaság berendezése tenyészanyagtermelés céljára megfelelő legyen (elégendő telelő stb.).

2. Szakszerű vezetés rendelkezésre álljon.

3. Az egyes tavak népesítése, etetési, trágyázási, lehalászási eredményeinek pontos könyvelése.

4. A halak növekedésségi adatainak hosszabb időre való kimutatása.

5. Bebizonyítandó, hogy a tenyészhalak a 4. évben ivarérettek.

6. Növekedési versenyben való részvétel bizonyítása.

7. Bizonyítandó a tavak és halak tavaszi és őszi vizsgálata, melyet a königsbergi egyetem halászati intézete végzett el a helyszínén.

8. Garancia arra nézve, hogy csak sajáttermelésű ivadéki kerül eladásra. (Allgemeine Fischerei Zeitung.) H.

Árapasztók és árapasztók emésztőképessége című cikkében M. Ponroy agronom-mérnök röviden ismerteti az árapasztók szerepét: 1. Nagy víztömegek veszélytelen levezetése; 2. Szeméthalaknak a tóba való behatolásának megakadályozása; 3. mely szerepet olcsó berendezéssel és könnyen kezelhetőleg kell az árapasztónak betölteni. A levezetendő vízmennyiség nagysága a tó völgyének hidrológiai viszonyaitól függ. Az árapasztó méterben kifejezett szükséges hossza (L), a hektárban kifejezett vízgyűjtőterület (S) és normális tóvízszinterület (s), valamint a vízgyűjtőmedence hektóterben kifejezett hossza (R) közötti közvetlen összefüggés rendszeren ilyen alakra hozható: $L = a \cdot \frac{S}{s \cdot R}$, mely képletben az

„a“ tényező a helyi viszonyoktól függ és pl a Sologne vidékén lévő halastavaknál a = 6. A szeméthalak távoltartására szolgál a halrács és ezenkívül, ha a körülmények megengedik, a rács után elhelyezett forgó lapátkerék. Gazdaságos létesítés tekintetében a vasbeton árapasztókat javasolja, különösen a függőleges csőalakban készített aknás árapasztókat. Ezeket célszerű az öntől felett a csősugar magasságában olyan körlappal ellátni, melynek negyedkör-meridiánnal bíró forgásfelülettel határolt nyúlványa is van. Az ilyen fedőlap a csőbe áramló víznyalábot tereli és az emésztőképességet növeli. Rendes körülmények között úgy működik, mint a csőkerülettel azonos hosszúságú normális árapasztó-bukó, ha azonban a tó vize a fedőlap fölé emelkedik, akkor szivornyaszzerűleg szívóhatást is fejt ki és ezáltal az árapasztó vízemésztő képességét jelentékenyen megnöveli.

(Bulletin français de pisciculture, április) N.

A pontyiac helyzete. Noha a francia pontytermés legnagyobb részét Franciaországban fogyasztják el, mégis jelentékeny mennyiséget szállítottak ki azelőtt éspedig főleg Németországba. Sajnos, a németországi kivétel a kontingentálással és egyéb intézkedések folytán jóformán lehetetlenné vált, az otthoni fogyasztás is inkább megcsappant, bár Páris fogyasztása valamelyes emelkedést mutat. (Az 1928. évi 307 tonnáról 1931-ben 337 tonnára emelkedett.) Ezzel szemben a fejlettebb tenyésztési eljárásokkal (trágyázás stb.) a termelés megnövekedett, a tógazdák pedig az értékesítés terén ügyesülve szervezetenül állanak. Propagandára van tehát szükség. E tekintetben utal a Paris-Lyon-Méditerranée vasúttársaság által múlt évben tartott pontynapra, de különösen a magyar „szilveszterponty“ és „Mondja marha“ propagandára. Megpendíti a pontynak vágott állapotban való szállítására áttérés gondolatát és ebben a tekintetben is hivatkozik arra, hogy Magyarországon már többször foglalkoztak ezzel a kérdéssel.

(Bulletin français de pisciculture, április) N.

Robbantások hatása a halállományra álló- és folyóvizekben. Kevés érdemleges feljegyzés van ezen a téren. Ezek között kell említeni a Potonié és Wunds által az 1-5 hektár területű, 10—15 méter mély Buttersee-tóban végzett megfigyeléseket, valamint két tóban és az Odera folyóban miniszteri engedéllyel végzett robbantásokra vonatkozó feljegyzéseket. Dr Gennerich ebben a cikkében a robbantás technikájának rövid összefoglalása után éppen ezeket a megfigyeléseket ismerteti. Szerinte a pusztító hatásra nemcsak a robbantóanyag mennyisége, hanem annak minősége is befolyást gyakorol. A robbantó-töltés az Oderán végzett robbantásoknál 3 és 5 kg között váltakozott, a közvetlenül összegyűjtött elpusztult halak mennyisége pedig 0 és 10 1/2 kg között. Természetesen nem lehetett az összes elpusztult halak mennyisé-

gét megállapítani, de véleménye szerint nem lehet a közvetlenül összegyűjtött halak mennyiségének kétszeresénél többre (egy-egy robbantásnál átlag 5 kg) becsülni. A halászati jogosult veszteségénél természetesen azt is figyelembe kell venni, hogy az elpusztult hal még növekedett volna, amit a fentemlített átlagnak meg-háromszorozásával lehet figyelembe venni. Érdekes az a megfigyelése, hogy a robbantás hatása állóvízben kisebb, mint folyóvízben. Ezt azzal magyarázza, hogy állóvízben a halállomány eloszlása egyenletesebb, míg folyóvízben éppen azokon a helyeken (farönkök és más búvóhelyek) ahol a robbantás szüksége felmerül, nagyobb tömegekben húzódnak meg a halak. A robbantásnál elpusztult halak 96%-ának az úszóhólyagja megrepedt.

(Zeitschrift für Fischerei, XXX. kötet 2. füzet) N.

UJDONSÁGOK—VEGYESEK.

Személyi hírek. A Kormányzó Úr Öfömméltósága dr Kobuly Mihály m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi igazgatót, a halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás főnökét az V. fizetési osztályba *mezőgazdasági kísérletügyi főigazgatóvá* kinevezte. Öszintén kívánjuk, hogy ömméltósága még számos évig irányítsa jó egészségben az általa szervezett és huszonhét év óta vezetett intézetet nagy szaktudásával, a halászat ügyeinek javára.

A földművelésügyi m. kir. miniszter úr öccsellenciája dr Maucha Rezső és dr Unger Emil egyetemi magántanárokat, m. kir. mezőgazdasági kísérletügyi I. osztályú főadjunktusi címmel felruházott II. osztályú főadjunktusokat, a VII. fizetési osztályba *mezőgazdasági kísérletügyi I. osztályú főadjunktusokká*; Németh Endre m. kir. mérnököt pedig a VIII. fizetési osztályba *főmérnökke* kinevezte.

Heintz Pálnak, a soroksári halászati társulat igazgatójának pedig a Kormányzó Úr Öfömméltósága a kir. műszaki tanácsosi címet és jelleget adományozta.

Lapunk szerkesztője július hóban szabadságon van és Ausztriába utazott, ahol a különféle halászati szakintézeteket, pisztrángos tógazdaságokat és Bécsben a Naturhistorisches Staatsmuseum ichthyológiai osztályát tanulmányozza.

Távollétében a lap szellemi részét illető közlések Németh Endre kir. főmérnök címére (Budapest V., Kossuth Lajos tér 11. Kultúrmérnöki Hivatal) intézendők, aki július hóban a szerkesztői teendőket vállalni szíves volt.

IRODALOM—KÖNYVISMERTETÉS.

Dr Hankó Béla: A hajdani Alföld ősi állatvilága. (A debreceni Tisza István tudományos társaság honismertető bizottságának kiadványai. Szerkeszti dr Milleker Rezső egyetemi tanár. VIII. kötet 1931—32. 29. füzet, 83 oldal. Debrecen, 1933. — Budapest, a Stúdium Könyvkiadó Rt. bizománya.)

Egy igen érdekes könyv, mely tulajdonképpen első része még csak Hankó professzor alföld-kutató zoológus-munkássága eredményének. Minket halászokat is közelebből érdekel. A Magyar Alföld multjával foglalkozva, a mű bevezető részében szerző rámutat arra az igen nagy változásra, mely csonka hazánk e legfontosabb és legnagyobb részén, mint állati élettéren (biotop) lejátszódott az utóbbi évszázadok folyamán s ami azután fokozatosan az Alföld faunájának lényeges megváltozását és sok állatfaj kipusztulását okozta. Ezt a nagy élettér-megváltozást pedig *emberi beavatkozások*, főleg elődeink háborús küzdelmei okozták, amint ez történetíróink munkáiból megállapítható.* Alföldünket kiterjedt, nagy erdőségek és mocsarak borították, folyóvizeink árterületei óriásiak voltak. Rétek, legelők, erdők változtak, szántóföld azonban csak kevés volt. Az erdőségek kipusztulását a folytonos háborúk okozták azáltal, hogy úgyszólván az összes erődítéseket a török ellen őseink fából és földből készítették, mint a gyors munkára legalkalmasabb, kéznél levő anyagból. Ugyanezt használta az ellenség is. Az alföldi erdők pusztulását követte a mocsarak kiszáritása, később teljes lecsapolása, a folyóvizek szabályozása, mindezt a klíma szárazzá válása, a homoktalaj szabadabb, futóhomokká alakulása, s a száraz szíkes-

talajok elterjedése követte. Szerző végighalad az állatvilágon, kezdve az emlősökön, s felsorolja mindazon alföldi ősi állatfajokat, melyek jelenvolta régi okiratok és kútfők alapján történetileg igazolható. Gyakran állatfajokra utalnak régi földrajzi nevek is. Olykor olyan fajokra, melyek azóta már kivesztek (Hód). A minket érdeklő halak közül az Alföldön jelenleg 59 él, ezekből 31 fajt, vagyis 52%-ot sikerült Hankónak a XVI. század előtti időkből okmányszerűleg kimutatni. Ilyen régi időkben már ettek hazánkban külföldről való tengeri halakat is (hering, Stockfisch, sőt a habarnica füstölt, kötésekben csomagolt tengeri polipokat, Octopust és Sepiát jelent). Sokszor szerepelt őseink asztalán a folyami rák is.

A műnek második része az Alföldön még ősi állapotában megmaradt néhány apró, szigetszerű terület zoológiai felkutatásának eredményeit fogja tartalmazni, ami főleg az Alföld ősi gerinctelen faunájára vonatkozólag gyarapíthatja majd ismereteinket.

Dr U. E.

* Főleg a nemrég elhunyt Takáts Sándor történettudósunknak „Rajzok a török világból” c. kötetéből (1917).

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-tól nyert értesítés szerint június hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	1:20— — P
Édesvízi jegeltponty	0:60—1:00 „
Balatoni fogassüllő	{ I. oszt. 5:00— — „
	{ II. „ 3:60— — „
	{ III. és IV. „ 2:00—2:60 „
Dunai süllő	{ I. oszt. 4:00—6:00 „
	{ II. „ 3:00—4:00 „
	{ III. és IV. „ 1:60—2:80 „
Harcsa élő	{ nagy 2:60—3:00 „
	{ közép 2:00—2:20 „
	{ kicsi 1:50—1:60 „
Harcsa (jegelt)	{ nagy, vágó 1:40—2:60 „
	{ kicsi „ 1:00—1:60 „
Csuka	{ élő 1:40—1:80 „
	{ jegelt 0:90—1:50 „
Kárász	0:65—0:80 „
Ön	0:70—0:90 „
Balatoni keszeg	0:40— — „

Forgalom vontatott, irányzat lanyha.

A lap kiadásáért felelős: Dr Unger Emil.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ R.-T. HALNAGYKERESKEDÉS BUDAPEST

Telep és iroda: Elárusítóhely:

IX., Csarnok tér 5. IX., Közp. vásárcsarnok.

Központi iroda: V., József tér. 8. T.: Aut. 809-22.

TELEFÓNSZÁM: NAPPAL: ÉJJEL: SZÁLL. OSZT.:
AUT. 856-36 AUT. 591-22. AUT. 687-16.

LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok r. t. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy- és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllő-ikrát, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.

MAGYAR TÓGAZDASÁGOK R.-T.

BUDAPEST, V., JÓZSEF TÉR 8.

TELEFÓN: AUTOMATA 809—21. SZ.

LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból szállít tenyésztésre

nemestörzsű egy és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsa-, fogassüllő-ivadékokat és fogassüllő-ikrát a következő helyekről: Balatonföldvár, Bia, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Órs puszta, Pellérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogy-szentmiklós, Szabadbattyán, Tápíószecső, Tüsképusztáról és Varászlóról.

BARTA LIPÓTNÉ

HALKERESKEDŐ

IRODA: AUT. 850-71
TELEFÓN:
ÜZLET: AUT. 855-84

Budapest, IX. ker.
KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

ZIMMER FERENC Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk
bármily mennyiségű
élő- és jegelthalat.

Telefonszámok:

Központi vásárcsarnok: Aut. 854—48.

Fióközlet: V., József tér Aut. 816—79.

Iroda: VIII., Horánszky u. 19. J. 335—39.

Budapest, Közp. Vásárcsarnok.

HALÁSZ-HÁLÓ

puha insleg és kötél, hálófonal, parafa-alatt-ság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA
RT.-NÁL BUDAPEST

Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6-7. T.: Aut. 843-10.

..... A Ferenc József hid és Erzsébethíd között

Fióközlet: VII., Thököly út 16. szám. T.: József 361-71.

..... A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt